אבא שאול אומר [א]אפי' לא סיפר קודם הרגל מותר לספר אחר הרגל שכשם שמצות שלשה מבטלת גזירת שבעה כך [ב]מצות שבעה מבטלת גזירת ל' מ"ט דאבא שאול לאו משום דקסבר שביעי עולה לכאן ולכאן דלמא עד כאן לא קאמר אבא שאול אלא באבילות ז' דרבנן אבל בנזיר דאורייתא לא אלא רב דאמר כר' יוסי [ג]דתניא ר' יוסי אומר שומרת יום כנגד יום ששחטו וזרקו עליה בשני שלה ואח"כ ראתה הרי זו אינה אוכלת ופטורה מלעשות פסח שני מ"ט דר' יוסי לאו משום דקסבר [ד]מקצת היום ככולו [א] ממאי ודלמא משום דקסבר מכאן ולהבא הוא מטמא ומי סבר ר' יוסי הכי [ה]והתניא ר' יוסי אומר זב בעל שתי ראיות ששחטו וזרקו עליו בשביעי וכן שומרת יום כנגד יום ששחטו וזרקו עליה ואח"כ ראו אע"פ [ו]שמטמאין משכב ומושב למפרע [ז]פטורין מלעשות פסח שני מאי למפרע מדרבנן הכי נמי מיסתברא דאי ס"ד מדאורייתא אמאי פטורין מלעשות פסח שני לעולם אימא לך טומאה דאורייתא תהום דזיבה התירו [ח]ואף רבי אושעיא סבר למפרע מדרבנן [ט]דתניא רבי אושעיא (א) אמר [י](אבל) הרואה זב בשביעי שלו סותר את שלפניו ואמר ליה ר' יוחנן לא נסתור אלא יומו מה נפשך אי סתר כולהו סתר אי לא סתר לא נסתור ולא יומו אלא אימא לא נסתור ולא יומו

וא"ל

אבא שאול אומר אפילו לא סיפר ערב הרגל מותר לספר אחר הרגל. פליג את"ק דסבר דרגל מבטל כלל [ענין] ופליג באחריתי שכשם שמצות [ג'] מבטלת גזירת ז' כך מצות ז' מבטלת גזירת ל' ופליג את"ק דמצריך ח' **א]** לאו משום דקסבר יום ז' עולה לו למנין שבעה ומקצתו עולה למנין ל' אע"פ שעומד באמצע אבילות: אלא באבילות דרבנן. דמן התורה אינו אבל אלא יום ראשון כדכתיב ל) ואחריתה כיום מר אבל בנזירות דאורייתא דדרשינן מקרא דבעינן ל' יום לא אמרי' דמקצת יום עולה לו לכאן ולכאן: **ששחטו** וזרקו עליה בשני. שחל בערב פסח ושחטו עליה הפסח ואח"כ ראתה הרי זו אינה אוכלת בלילה בפסח לפי [שהיא] נטמאה **ב]** ופטורה מלעשות פסח שני דבשעת שחיטה טהורה היתה: **מאי** טעמא דר' יוסי (הגלילי) לאו משום' מקצת היום ככולו. ומכאן ולהבא היא מטמאה מ)(דאתמול)[2] נמצא כי בשעת שחיטה וזריקה היתה טהורה גמורה דמכאן ולהבא היא מטמאה ולא למפרע וכי הדרא חזיא מטמאינן לה מכאן ולהבא ולמחר תעשה שימור גמור למקצת יום זה שנטמאת אלמא דיום שני זה מקצת יום חשבינן ליה יום טהור דליהוי שימור ליום שאתמול הילכך שחיטה וזריקה בטהרה היה ומקצתו חשבינן ליה יום טומאה דליהוי יום של מחר שימור להאי מקצת יום אבל רבנן פליגי ומטמאי למפרע וחשבינן זה היום כולו טמא [כיום] של אתמול ורב דאמר כר' יוסי ואע"ג דהכא נמי היה סברא לחשבת יום כולו טמא כיום שלפניו כסברא דרבנן אפ"ה ר' יוסי מחשיבו לכאן ולכאן והיינו כסברת רב וזו שכתוב בספרים ודילמא משום דקסבר לא גרסינן ליה דמי לאו הכי מה מהני שאינו מטמא למפרע: **זב** בעל שתי ראיות. דאילו בעל שלשה לא חזי למיכל **ג]** [לאחר דראה שלישית] עד יום ח' שיביא קרבנותיו וביום ח' לא מצי למינקט ואח"כ ראה מטמא משכב ומושב למפרע דמיום ז' ואילך פסק מסתירה ומשכב ומושב דמאתמול שאחר הטבילה עד הנה טהורין ואפי' ראה היום ביום ח' לא מטמא למפרע: **אע"פ** שמטמאין משכב ומושב למפרע. ואפילו טבל בשביעי משכבות דלאחר טבילה טמאין **ד]** סתר[3] מניינו והרי הוא כמתחילתו דכתיב וספרה לה שבעת ימים והרי אין כאן ז' ימים ומדקתני בשמירת[4] יום למפרע טומאה אלמא לא אמר מקצת יום ככולו וקשיא לר' יוסי אדר' יוסי ומשני למפרע מדרבנן אבל מן התורה טהורה: **הכי** נמי מסתברא וכו'. ודמי אימא[5] לך טומאת התהום דזיבה התירו כלומר אימא לך שמטמאין למפרע מדאורייתא ופטורין לעשות פסח שני דהלכה למשה מסיני **ה]** דטומאה דמת הותרה לעושי פסח והאי תנא ס"ל דאפי' טומאת התהום דזיבה הותרה לעושי הפסח: **התהום**. פי' דבשעת שחיטה ישב על אבן אחת ולא נודע כלל שקבר תחתיו עד אחר שחיטה נודע לו שניטמא בקבר התהום וכן הכא לא ידע אדם בשעת שחיטה אם אחרי כן תראה ותסתור להיות טמאה וטומאת התהום [התירו][6] לעושי הפסח ונזיר: **ואף** רבי אושעיא. קאי אסיפיה דלמפרע דרבנן: **אבל** הרואה זוב. פי' [רש"י] בכילד צולין (פסחים ד' פא.) **ו]** לא ידעינן אהיכא קאי[7]: **סותר** את שלפניו כו'. ספורים[8] שספר וצריך למנות ז' ימים אחרים: [א"ל ר"י לא נסתור אלא יומו] יחזור ויספור יום אחד: והוינן בה. במילתא דר' יוחנן אי סתר כולהו בעי למיסתר דכתיב וספר לה[9] ז' ימים לטהרתו שלא תהא טומאה מפסקת בינתים **ז]**בפרק כילד צולין גרס [אי קסבר למפרע הוא מטמא אפילו כולהו נסתור] ואי מכאן ולהבא הוא מטמא יומו נמי לא נסתור דהרי היא כרואה ראשונה של זיבה אחרת ואין בה אלא טומאת ערב ויטבול לערב ויטהר דקי"ל ראיה ראשונה של זב קרי בעלמא הוא: **ה"ק** לא יסתור ולא יומו. כלומר אפי' יומו לפי שסבר עלה לו מקצת היום ושלמו לו ספורים שלו ויצא מכלל הזיבה: ח)**א"ל**.[10] פי' ר' אושעיא לר' יוחנן רבי יוסי סבר כוותך השתא מסיק דרבי אושעיא ס"ל אליבא דר' יוסי דמטמא למפרע היינו מדרבנן:

זבה

אבא שאול אומר כו'. מצות אבילות הנוהגת שלשה ימים הראשונים כיון שנעשה קודם הרגל בטל הימנו גזירת ז' לגמרי כך מצות ז' כיון שנכנסו קודם הרגל שוב הרגל מבטל גזירת ל' לגמרי. גזירת ל' גלוח וכיבוס[א]): **מ"ט דאבא שאול**. דאמר דיום ז' מבטלת גזירת ז' ול' והא לא שימר עדיין מיום ל' כלום קודם הרגל אפי' יום אחד דבשלמא לת"ק דאמר שמנה היינו משום דיום שמיני עולה למנין ל' אלא לאבא שאול מ"ט לאו משום דקסבר א)דיום שביעי עולה לכאן ולכאן למנין ז' ולמנין ל' וכמאן דעבר עליו יום אחד מגזירת ל' דמי ומש"ה מתבטלת: ב)**אלא באבילות** (ב) **דרבנן**. דעיקר אבילות אינו אלא יום אחד דכתיב (עמוס ח) ואחריתה כיום מר אלא רבנן תקנו ז' דסמכו אקרא ג)כדכתיב (בראשית נ) ויעש לאביו אבל שבעת ימים אבל נזירות דאורייתא במושבנא דיומי ד) דל' יום בעינן כדכתיב (במדבר ו) יהיה ו) לא אמר דיום אחד עולה לכאן ולכאן: **ששחטו וזרקו עליה בשני שלה**. שכבר ראתה ביום שמיני (ג) ה)עד שלא ראתה ביום תשיעי שהיא שומרת כנגדו לידע אם תראה בג' ימים ג' ראיות ותהא זבה: **ואח"כ ראתה הרי זו אינה אוכלת**. בפסח דטמאה היא ואע"ג דאינה אוכלת פטורה מלעשות פסח שני דאכילת פסחים לא מיעכבא: **מ"ט דר' יוסי**. דפטורה מלעשות פסח שני לאו משום דקסבר מקצת היום ככולו דיום שני שהוא תשיעי ככולו דמי והויא לה טהורה בשעה ששחטו וזרקו עליה והכא נמי לימא דעולה לו לכאן ולכאן משום דמקצת היום ככולו: **דילמא**. האי דקאמר ר' יוסי דפטורה לאו משום דקסבר דמקצת היום ככולו אלא משום דקסבר דכשהיא רואה מכאן ולהבא היא מטמאה אבל למפרע לא ומשום הכי פטורה דבההיא שעתא דשחטו וזרקו עליה טהורה הואי ולהך דבתר ז)נטמאת לא חיישינן: **ומי סבר ר' יוסי**. דמכאן ולהבא היא מטמאה אבל למפרע לא ז): **זב בעל שתי ראיות**. בין ביום אחד בין בשני ימים כדאמרי' התם (ב"ק דף כד.) תלה הכתוב את הזב בראיות דכתיב ח) וזאת תהיה טומאתו בזובו ואת הזבה בימים דכתיב ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים ט) מיעוט ימים שנים רבים ג' י): **בשביעי שלו**. שאין בין זב רואה שתים לרואה ג' אלא קרבן שבעל ג' מונה ז' ומביא קרבן ובעל ב' מונה ז' ואין מביא קרבן. ח)להכי נקט בעל שתי ראיות ושומרת יום משום דלאו בני קרבן נינהו דעל הנך דבני קרבן לא מצי למשחט עלייהו בשביעי משום דלא מצו אכלי פסח בערב דכפרת קרבן דבעו לאיתויי בשמיני מעכבת להו כדקי"ל (יבמות דף עד:) הביא כפרתו אוכל בקדשים. (ד) ט)אלמא מיהא מדקתני מטמא משכב ומושב למפרע דלא הוי טעמא דר' יוסי משום דמכאן ולהבא הוא מטמא וטעמא משום דמקצת היום ככולו קא פטר מלעשות פסח שני דה"ל ככל מידי דתלי במניינא דאמרי' ביה מקצת היום ככולו ומש"ה פטורין: **לעולם אימא לך** דמכאן ולהבא הוא מטמא ולאו טעמא דר' יוסי משום דמקצת היום ככולו (ה) י)ודקאמר למפרע מטמא מדרבנן הוא דקאמר ומשום דלית בהו טומאה אלא מדרבנן פטורין מלעשות פסח שני: **דאי ס"ד מדאורייתא**. מטמאין למפרע אפי' אמרת מקצת היום ככולו אכתי אמאי פטורין והא איגלאי מילתא למפרע דבההיא שעתא דשחט ונזרק הדם טמאה מדאורייתא הואי: **לעולם אימא לך**. דטמאין למפרע מדאורייתא וכל היכא דתלי מילתא במניינא כגון בשתי נזירות שצריך למנות לזו ל' ולזו ל' הוי מקצת היום ככולו והכא אע"ג דמדאורייתא מטמא למפרע (ו) אמאי הקילו בה היינו טעמא דטומאה דתהום דזיבה התירו דכיון דבההיא שעתא דנשחט אכתי הוה קיימא טיפת דם במקור של אשה ולא כ)יצא לחוץ אהני בה מקצת היום ככולו דכמאן דנשחט עליה בשעת טהרה דמי. ואית דמפרשי טומאת התהום כזיבה היינו דבשעת שחיטה וזריקה עדיין לא היתה יודעת אם תהא רואה בו ביום ואם לאו משום הכי קרי לה טומאת תהום דהויא טמאה למפרע בשעת שחיטה וזריקה ואיהי לא הות ידעה בההיא שעתא ודמי לעובר ברשות הרבים וטומאת התהום תחתיו: **ואף רבי אושעיא סבר**. דרבי יוסי לא אמר דמטמאה למפרע אלא מדרבנן. והדר אהא דאמר לעיל מאי למפרע מדרבנן: **אי סתר**. למפרע טמאה כולהו לסתור דהא לא הוו להו שבעה נקיים כלל: **אלא אימא ולא לסתור אפילו יומו**. משום דמכאן ולהבא מטמאה ולמפרע הויא טהורה ממש: ל)**ואמר ליה**. (ז) רבי יוחנן

רבי

עין משפט נר מצוה

לח א ב מיי' פי"א מהלכות אבל הלכה ה סמג עשין דרבנן ג טוש"ע יו"ד סי' שצט סעיף ג וטוש"ע א"ח סי' תקמח סעיף ח:

לט ג מיי' פ"ה מהל' משכב ומושב הל"ט:

מ ד מיי' פ"ו מהל' קרבן פסח הלכה ג:

מא ה מיי' פ"ג מהל' מחוסרי כפר' הל"ח:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה אבא שאול אומר וכו' דמצריך ח' כאן הס"ד ואח"כ מה"ד לאו משום וכו' אע"פ שעומד באמצע אבילות מבטלת כצ"ל: **ב]** ד"ה ששחטו וזרקו עליה בשני וכו' שהיא נטמאה. כאן הס"ד ואח"כ מה"ד ופטורה וכו' טהורה היתה כאן הס"ד ואח"כ מה"ד מ"ט דר"י וכו' ומכאן ולהבא היא מטמאה יהיה מקצת יום שימור לאתמול כצ"ל א"מ: **ג]** ד"ה זב בעל שתי ראיות. דאילו בעל שלשה לא חזי למיכל לאחר דראה שלישית. מלות לאחר דראה שלישית נמחקו וכ"ג לאורתא בקדשים כצ"ל א"מ: **ד]** ד"ה אע"פ וכו' דלאחר טבילה טמאין וסתר כצ"ל: **ה]** ד"ה ה"נ מסתברא וכו' דהלכה למשה מסיני דטומאת התהום כצ"ל: **ו]** ד"ה אבל הרואה זוב וכו' לא ידענא. נ"ב עיין א"מ: **ז]** ד"ה א"ל ר"י וכו' טומאה מפסקת בינתיים כאן הס"ד ואח"כ מה"ד בפ' כיצד צולין וכו':

הגהות התוספות

1. נ"ל משום דקסבר. 2. מילת דאתמול נמחק. 3. נ"ל דסתר. 4. נ"ל בשמירת. 5. נ"ל לעולם אימא. 6. נ"ל הותרה. 7. נ"ל אהיכה קאי אבל. 8. נ"ל כל ספורים. 9. נ"ל לו. 10. נ"ל וא"ל.

פי' הרא"ש

מ"ט דאבא שאול. דבשלמא מצות ג' מבטלת גזרת ז' משום דנהג מצות ג'. אלא מצות ז' אמאי מבטלת גזירת ל' הא אכתי לא נהג דין ל': משום דקסבר ז' עולה לכאן ולכאן תחלתו עולה למנין ז' וסופו עולה למנין ל'. הרי נהג דין ל' (ובבוריש) דייקינן כיון דז' עולה לכאן ולכאן לא ימנה אלא כ"ט כדאמר הבא בנולד לו בן ביום ז' דמגלח ביום ק"א ולא משא מידי. ולי נראה דלא קשה דל' יום לגילוח ולהספורת אסמכוה אקרא במ"ק דיליף פרע פרע מנזיר. ואי אמרת דיום ז' עולה לכ' ימים לא משכחת לה ל' לעולם: אבל בנזיר דאורייתא לא. ואע"ג דפרישית לעיל דרב לא בא לעקור נדיר דאורייתא אלא לאוקומי אדאורייתא מ"מ נדר יש לו עיקר מן התורה וראוי להחמיר בו יותר מבאבלות שאין לו עיקר מן התורה: הרי זו אינה אוכלת דטמאה היא. מ"ט דר' יוסי דכיון דראתה סותרת ואיגלאי מלתא דטמאה היתה בשעת שחיטת הפסח ואמאי פטורה מלעשות פסח שני: לאו משום דקסבר מקצת היום ככולו. ומכאן ולהבא מטמא משעת ראיה ואילך ולא פתרה למפרע וחשוב יום ב' כב' ימים ותחלת היום עולה לה לשיעור וכשראתה אח"כ הוי [illegible] ר' יוסי. דמכאן ולהבא מטמא: אע"פ שמטמאין משכב ומושב וכו' אלמא קסבר למפרע הוא מטמא: מדרבנן.

מסורת הש"ס

א) פסחים פ:, ב) [לעיל ה: ושם נסמן], ג) פסחים פא., ד) פסחים פא., ה) נ"ל דלאמר רי"ה אבל, ו) [מו"ק יט:], ז) [לעיל ה.], ח) [ויקרא טו], ט) [שם], י) [תוספתא מכילתא דזבים פרשה כג], כ) [עיין לקמן טז.], ל) (עמוס ח), מ) נ"ל לא מאתמול, נ) עיין לקמן טז.

נוסחת הריב"ן

א) (דיום) ליתא בכ"י: ב) בכ"י כתיב כאן גליון: ג) דכתיב: ד) מלית מלתא דל': ה) ועד: ו) לבתר הכי: ז) ומשום הכי פטורה הס"ד: ח) בכ"י כתוב כאן גליון: ט) (אלמא) ליתא בכ"י: י) יהאי דקאמר: כ) יצאת:

הגהות הב"ח

(א) גמ' דתניא ר' אושעיא אומר זב הרואה בשביעי שלו כצ"ל: (ב) רש"י ד"ה אלא באבילות ז' דרבנן וכו' אלא דרבנן תקנו וכו' דחושבנא דיומי ל' יום וכו' לא אמרינן דיום: (ג) ד"ה ששחטו וכו' ועד שלא וכו' ותהא זבה שחטו הפסח וזרקו עליה ואח"כ ראתה הרי זו כצ"ל והד"א: (ד) ד"ה בשביעי שלו וכו' אוכל בקדשים אלא מיהא וכו' ולהבא הוא מטמא אלא טעמא דמקצת: (ה) ד"ה לעולם וכו' דמקצת היום ככולו והא דקאמר דלמפרע הוא מטמא מדרבנן: (ו) ד"ה לעולם וכו' מטמא למפרע הקילו בה והיינו טעמא כצ"ל ותיבת אמאי נמחק: (ז) ד"ה ואמר ליה לר' יוחנן ר' יוסי קאי כוותך הס"ד:

הגהות הגר"א

[א] גמ' מקצת היום ככולו ומכאן ולהבא כו' כצ"ל (ובנימוקים ל"ג וכמ"ש התוס'):

מוסף רש"י

שכשם שמצות שלשה מבטלת שבעה. דכי קבר מתו שלשה ימים לפני הרגל, אינו יושב לאחר הרגל כלום, **כך מצות שבעה מבטלת גזרת ל'.** דכי קבר מתו שבעה ימים קודם הרגל, בטלה ממנו גזרת שלשים, דאפילו לא גילח ערב הרגל מגלח אחר הרגל (מו"ק יט.). **שביעי עולה לכאן ולכאן.** דחשיב נמי שמיני (שם). **בשני שלה.** עדיין ספק הוא שמא תראה יום זה ויצטרף עם אתמול ותראה גם מחר והוו להו שלשה והויא לה זבה גמורה ואם לא תראה מטהר לערב, **אינה אוכלת.** שהרי צריכה להיות עוד מחר שומרת יום כנגד יום (פסחים פא.). **זב בעל שתי ראיות.** דאילו בעל ג' ראיות לא חזי למיכל לאורתא עד שיביא קרבנותיו בח', ובשמיני נמי לא מצי למינקט ומיתני ואח"כ ראה מטמא משכב ומושב למפרע, דכיון דינא מזיבה ראשונה לשנה שהיא ראויה לקרבן, הויא לך הך זבה לאחריני ומושב ומשכב שמאתמול שלאחר טבילה ועד הנה טהורה למפרע אפילו טבלה בז' שחרית (פסחים פא.). **אע"פ שמטמאין משכב ומושב למפרע.** משכבות ומושבות שלאחר טבילתו טמאין שהרי סתר מנינו והרי הוא כמתחלתו, דכתיב וספר לו שבעת ימים, והרי אינן (שם). **מאי למפרע מדרבנן.** אבל מדאורייתא לא אלא מכאן ולהבא [illegible]

לכן למפרעון, הלכך לגבי פסח טומאה מעלייתא הוי (שם). **סותר את שלפניו.** כל ספורין שספר, וצריך לספור ז' אחרים (שם). [illegible]

רבנן החמירו לסתור למפרע אבל מדאורייתא מכאן ולהבא הוא מטמא: [illegible]

ו) נ"ל ולא תפרוך מידי